

**НАЦИОНАЛНА АКАДЕМИЯ ЗА ТЕАТРАЛНО И ФИЛМОВО
ИЗКУСТВО**

„КРЪСТЬО САРАФОВ” – София

Факултет: Сценични изкуства

РЕЦЕНЗИЯ

От Професор Д-р Любомир Петров Гърбев - Преподавател в Катедра Сценична реч – НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ - град София

Член на Научно жури по конкурс за академична длъжност „Доцент“ в направление 8. Изкуство, Професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство (Театрознание и театрално изкуство) – Сценична реч обявен в ДВ бр. 52/09.06.2020 г. с кандидат -

Главен асистент Доктор Тодор Димитров -Мечкарски

Предложения материал изпълнява минималните национални изисквания за допуск до участие в процедурите по ЗРАСРБ /конкурс за академична длъжност – ДОЦЕНТ/ и е одобрен от съответните академична инстанции на НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“

Кандидатът, Главен асистент Доктор Тодор Димитров -Мечкарски - Главен асистент по Сценична реч към Катедра Сценична реч, е с значителен педагогически стаж и опит, но и със скромни сценични и творчески успехи, както личи от предложената към документите Автобиография. Но от личните ми наблюдения на развитието му като преподавател и актьор, надявам се такива тепърва да му предстоят – т.е. все по-активно участие и в театрално-сценичния живот прилагайки педагогическия си опит на професионална сцена у нас, а защо не и в чужбина .

Главен асистент Доктор Тодор Димитров-Мечкарски завършва НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов” – София през 2007 – 2011 година като Бакалавър, специалност: Актьорско майсторство за драматичен театър, а през 2011 – 2012 година пак в НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов” – София вече е Магистър - специалност: Мениджмънт в сценичните изкуства. Следва Докторантура - специалност: Театрознание и театрално изкуство с тема: „Мисловните процеси

– първична енергия на сценичното слово” 2014 – 2017 година, а през 2018 – 2020 година, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ му присъжда научната степен - Магистър специалност „Логопедия“.

От 2011 – 2014 в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ е хоноруван преподавател по "Сценична реч", „Правоговор“, „Техника на говора“ и „Художествено слово“ към катедра "Сценична реч". От 2014 – 2018 в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“ вече е на длъжността „асистент“ по "Сценична реч", „Правоговор“, „Техника на говора“ и „Художествено слово“ към катедра "Сценична реч". От 2019 до днес 2020г. е в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов“, на длъжността „главен асистент“ по "Сценична реч", „Правоговор“, „Техника на говора“ и „Художествено слово“ към катедра "Сценична реч", факултет "Сценични изкуства".

Ще пропусна внушителния по брой и степени на отговорности изредени и доказани в Организационният му опит в НАТФИЗ и извън него, за да отдели време и място на педагогическия му опит преплетен в работата с екипите на преподавателите - професорите - Боньо Лунгов, Маргарита Младенова, Атанас Атанасов, Петя Цветкова, доцентите д-р Пенко Господинов, доц. д-р Константин Каракостов и магистърските класове по Публична реч...

Респектираци в автобиографията му по качество и количество са Публикациите и издадените като книжно тяло в **ГОДИШНИК на НАТФИЗ** позиции и методологични изследвания и резултати от неговата педагогическа дейност

1. статия на тема: „Декодиране на текста – игра с видимото и невидимото“, София, 2017;
2. статия на тема: „Значение на дихателните практики в обучението по сценична реч“, София, 2018;
3. статия на тема: „Теории за езика и говора като структурни системи. Йерархичният модел на вербална комуникация.“, София, 2019;
4. статия на тема: „Сценичната реч като наука – опит за дефиниция“ - **ГЛАСЪТ – СРЕДСТВО ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ** (колективно издание), София, 2020

НАУЧНА И УЧЕБНА РАБОТА

Докторат на тема: „Мисловните процеси – първична енергия на сценичното слово“, АБА, НАТФИЗ, 2017;

Съставител (член на редколегията) на е-сборник с резултатите от изследването по проект ДФНИ К 02/11 „Създаване и управление на специализирана Е-библиотека с научен текст и визуален архив в областта на сценичните и екранните изкуства” в НАТФИЗ, Велинград, май 2018;

Съставител и координатор на сборник с научни доклади от научно-практическа конференция „ГЛАСЪТ – СРЕДСТВО ЗА ВЪЗДЕЙСТВИЕ“, изд. ФАБЕР, София, 2020

И авторски книги –

„**Мисловните процеси**“ – първична енергия на сценичното слово“, изд. ФАРАГО, София, 2019 г.

„**Терминологични основи на сценичната реч**“, изд. ФАРАГО, София, 2019г.

Автор е в УЧЕБНИТЕ ПРОГРАМИ на Катедра Сценична реч -

„Сценична реч“ (зад. АДТ);

„Сценична реч“ (зад. АКТ);

„Сценична реч“ (зад. ТТ – ТД и ТТ – П);

„Работа с текст“ (изб. АДТ, АКТ, ТД);

„Словесно общуване в мерена реч“ (изб. програма АДТ, АКТ);

„Художествено слово“ (зад. програма ПР);

„Техника на говора“ (зад. програма ПР);

„Правоговор“ (зад. програма ПР);

„Сценична реч“ (зад. програма АДТ);

„Словесно действие в реализиран спектакъл – проблеми и техники за преодоляването им“ (зад. IV курс АДТ);

„Словесното действие в театралния спектакъл“ (зад. III курс АДТ);

"Естетика на словесното действие в театралния спектакъл" (модул АДТ);

Участва в УЪРКШОПИ:

1. Workshop с тема “Acting Coach”, проведен от Dee Canon, преподавател по Актьорско майсторство в Кралската академия за драматично изкуство, Великобритания;

2. Workshop на тема творчеството на Борис Христов, ТР Сфумато;

3. Ателие "Шекспир" на Даниела Варон и Уолтър Уилсън, ТР Сфумато;

4. Workshop по „Творческо писане“ с ръководител Георги Господинов,

5. „Явяване на кастинг“ при Башар Рахал,

6. „Презентационни умения“ при д-р Десислава Стойчева в рамките на МОНТФИЗ АРТ ФЕСТ, Созопол.

7. „Анализ и устна интерпретация на художествен текст“ (модул ПР)

И други...

Предложеният ми за рецензия авторски текст на Главен асистент Доктор Тодор Димитров -Мечкарски „**Терминологични основи на сценичната реч**“,

изд. ФАРАГО, София, 2019г. представлява книжно тяло с размер 285 страници и съдържание

- ВЪВЕДЕНИЕ
- УВОД... или заМИСЪЛ НА МОНОГРАФИЯТА
- РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ В СЪВРЕМЕННАТА СЦЕНИЧНА РЕЧ
- АЗБУЧЕН ПОКАЗАЛЕЦ НА ТЕРМИНИТЕ
- КНИГООПИСАНИЕ НА ПОЛЗВАНАТА ЛИТЕРАТУРА
- РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ В СЪВРЕМЕННАТА СЦЕНИЧНА РЕЧ
- НАУЧНИ РЕЦЕНЗИИ ЗА КНИГАТА

ВЪВЕДЕНИЕ – „*Актьорът е човек, но не като хората. Леон Даниел*“
Пра-любопитно се оказва въведението написано от проф. Атанас Атанасов – „Монографията на Тодор Димитров-Мечкарски е моментна снимка и отражение на неговите качества, опит и интереси като преподавател в театралната Академия тук и сега“. /„Пра“ в смисъл отношение на родство на няколко поколения – пра-дядо, пра-внук, пра-родина... първоначален, но и носител на приемственост, а не е правописна грешка! – Л.Г./ Тук и сега в тази книга витаят пожеланията и усилията на редица пра-родители на катедрата Сценична реч - ВЛАДИМИР ТРЕНДАФИЛОВ, Н. О. МАСАЛИТИНОВ, САВА ОГНЯНОВ, ЛЮБЕН САЕВ, ИВАН ЧИЧЕВ, МАРА ГЕОРГИЕВА, ПЕНЧО ПЕНЧЕВ, КИРИЛ ПОПОВ, БОРИС МИХАЙЛОВ, БЕЛКА БЕЛЕВА, ВЕРА СТЕФАНОВА, ПЕТЪР ПЕТРОВ, КАТЯ ЗЕХИРЕВА, МЕТОДИ ТАНЕВ, ЕЛИСАВЕТА СОТИРОВА, ЛИЛИЯ РАЙНОВА, КРАСИН ЙОРДАНОВ, РУМЕН ЦОНЕВ, БОРИС КАРАДИМЧЕВ...

И наистина, отношението, което открих да прозира в „под-текста“ на книгата говори като че именно за това - да не спираме да говорим за съвременните и утрешните проблеми, но те не са от днес!

„Да се положат граници на терминологичните основи на сценичната реч... очертаването на терминологични основи и понятиен апарат на сценичната реч, които да повишат качеството на гласово-говорното обучение и систематизират методологията, по която преподават педагозите в катедра „Сценична реч“ на Националната академия за театрално и филмово изкуство „Кръстьо Сарафов“. – декларира позицията и целта си още в Увода си автора /11 стр./ и сякаш усещането за предстоящия Сизифовският труд и амбиции на автора ни завладяват. Предложеният труд е организиран като речник - най-прегледният начин/според автора – 24 стр./ за организация на терминологичните елементи, без в тях да се създава йерархична структура или някакъв вид доминантност.

РЕЧНИК НА ТЕРМИНИТЕ В СЪВРЕМЕННАТА СЦЕНИЧНА РЕЧ

– е озаглавена следващата част от предложението за оценка на текста. И тук неминуемо идва коварният въпрос – няма речника, който може да носи научна и теоретична значимост и приложение?! Нима речника на Патрис Павис, Доктор хонорис кауза на НАТФИЗ “Кръстьо Сарафов”, има своя принос в обучението и творческата реализацията на студентите от Театралната Академия?! Или „Краткия театрален речник“ с автори Златко Павлов и Ангел Ангелов? Но при внимателното вглеждане в речника, предложен от Тодор Димитров-Мечкарски, неизбежно открива разликите между единия и другият речник – докато при Патрис Павис усилията му са насочени към ключови понятия на Световния театър, позовавайки се на опита на негови теоретици и практики, бил той класически или съвременен, то при автора на „**Терминологични основи на сценичната реч**“ дистанцията е скъсена и интересите му са фокусирани предимно в областта на обучението по сценичната реч, правописа, техниката на говора, художественото слово и техните прояви в театралното пространство. Прелиствайки речника, неминуемо ми направи впечатление сливането на **комуникация** и **общуване**, въпреки общия им латински корен, без да се отчете доминиращата посока на **общуването** в театралния процес и преобладаващата функция на действителното перцептивно отношение, за разлика от комуникацията, както отбелязват редица автори на критики и професионалисти... Много често използвано понятие, което си струва да бъде в речника е и **мелодекламацията** с нейните положителни страни – свързани с темпо-ритмичното обучение и отживели във времето си театрални традиции и представи... И т.н. Но както отбелязва Умберто Еко – за доброто познаване и ползване на езика и езиковия код, за творците речника съвсем не е достатъчен – нужна е **ЕНЦИКЛОПЕДИЯ!** Езиковата компетенция е белег за професионализъм, особено сред стълпотворението около театралния Вавилон. Или както уж шеговито, но съвсем притеснен и огорчен К.С. Станиславски предупреждава – „... за мой ученик да се счита всеки, който предостави подписано лично от мен уверение!“

Завършвайки своята оценка за този труд, не мога да не съглася с автора, който още в увода отбелязва – „Понякога в ежедневната работа педагозите по слово не отделят достатъчно внимание колко много и различни формулировки се дават за едниосъщи процеси, явления и аспекти от гласово-говорното обучение. От друга страна, често се използват понятия, в чието съдържание всеки влага различен смисъл, макар и сходен.“ Така е – почти всички колеги в работата със студентите използват свой, собствен език, професионален сленг – жаргон, отразяващ различни техники, прекодирани представи към дадено научно понятие и заредени със съответното експресивно отношение в процеса на обучение и сценична интерпретация. А така за мнозина, особено ако са гости в

аудиторията, е чудно какво ли ще означава някой да „говори по кафяво... или светло“, „да смени блендата“, „да щурмува авансцената“, „да не ръкомаха толкова с думите“, „да говори с друг каданс“, „да натисне гласът“... или прекомерната интелектуализация търсеца „екстатичността на събтекста“ или „перформатива в изречението“ и т.н. Все неща, който днес ги няма в терминологичния речник, но утре – кой знае?! Езикът, научният или ежедневиия непрекъснато търпи развитие – понятието се изпразва от представи и най-често бива заменено от други представи формиращи, както смисъла, така и значението на новото наименование... Така че нужда от речник е имала и ще има и занапред в историята!

Декларирам своята оценка **ДА** и предлагам на уважаемото научно жури, след положителната оценка и на останалите членове, да присъди на **Главен асистент Доктор Тодор Димитров -Мечкарски** академичната длъжност **ДОЦЕНТ** в професионално направление 8. Изкуство, Професионално направление 8.4 Театрално и филмово изкуство (Театрознание и театрално изкуство) – Сценична реч. На добър час!

Професор Д-р Любомир Гърбев